

Salmenes bok på en halvtime

Om du leser disse følgende avsnittene, vil du få helheten og sammenhengen i Forkynneren på omtrent et kvarter. Du vil få bokens høydepunkter og de viktigste avsnittene og versene. Kanskje du også her vil finne ord som har noe å fortelle deg i Norge i 2022, i ditt liv?

- 1
- 18
- 22
- 23
- 46
- 51
- 107
- 121
- 150

Fakta om Salmenes bok

Boken er samlet og antagelig nedskrevet over en periode på minst 400 år, av mange ulike forfattere, som David (73 salmer), Salomo (2), Asaf (12), Moses (1), Korah-sangerne (11), Heman (1), Etan (1) og anonyme forfattere (49).

Kirkens tidebønntradisjon i hele sitt mangfold, er marinert i bønner og ord fra Salmenes bok, og denne boken er Kirkens bønnebok. I veldig stor grad består ulike bønneliturcier av ord fra Salmene.

For jødene på Jesu tid var boken en helt grunnleggende bruksbok.

Nøkkelord og stikkord i Salmenes bok

Halleluja. Klage. Nød. Tillit. Hevnlyst. Konge. Glede. Smerte.

Spørsmål til samtale eller ettertanke

Hvilke typer salmer finner du deg mest hjemme i? Tillitssalmer, klagesalmer, lovprisningssalmer etc? Hvorfor? Og har du merket at dette endrer seg fra periode til periode i livet

Salmenes bok i Det nye testamente

Av GTs bøker er Salmenes bok i en særstilling når det gjelder gjenklang i Det nye testamente – og for så vidt i hele kirkehistorien deretter. Salmenes bok er bønneboken for Jesus og hans samtid. For eksempel da det i skjærtorsdagsfortellingen står «Da de hadde sunget lovsangen, gikk de ut til Oljeberget» (Matt 26,30), refereres det her til den faste påskeliturgien som brukt i hjemmene, Salme 113-118, som ble sunget i to avdelinger under påskemåltidet. Mer enn de andre bøkene er Salmene vevd inn i de første kristnes liv og gudstjenestefeiring. Utover dette finnes det flere referanser til Salmene i NT: Hebreerbrevets første kapittel er en studie verd, med sin lange rekke med sitater fra Salmenes bok (og enkelte andre bøker, for å forankre NTs Jesus i GTs messiasforventning. Salme 110 er for øvrig det mest siterte GT-avsnittet i NT.

På korset avslutter Jesus livet med å bruke ord fra Salmene, som et uttrykk for sin egen situasjon: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Salme 22).

Ord å ta med

«Bakfra og forfra omgir du meg, du har lagt din hånd på meg. Det er et under jeg ikke forstår, det er så høyt at jeg ikke kan fatte det. Hvor skulle jeg gå fra din pust, hvor kunne jeg flykte fra ditt ansikt?»

(139,5-6)

Salmenes bok

Boken oppsummert

Salmenes bok er en diktsamling. Eller en sangbok, om du vil. Hvert kapittel er et eget dikt som står for seg selv, uten nødvendigvis noen sammenheng med det som kommer før eller etter. Diktene er skrevet på forskjellige tider med ulike hensikter. Den samlede boken ble jødernes bønnebok for bruk i tempelet og synagogene. Noen av de 150 salmene har oppgitt forfatter, men mange av dem er ikke tilskrevet noen opphavsperson. Det er uvisst hva som ligger i henvisningen til en person, som for eksempel «En salme av David», men det indikerer en eller annen form for forbindelse. Bokens dikt spenner over et vidt spekter av tematikk og sjanger: Visdomssalmer, som hyller kunnskap. Takkesalmer, som takker Gud for redning og frelse. Klagesalmer, som nakent legger håpløshet og ensomhet og smerte for Gud. Forbannelsessalmer, som søker motgang og hevn for politiske eller religiøse motstandere. Kongesalmer, som beskriver den ideelle og Guds utvalgte konge. Dessuten tillitssalmer, pilegrimssalmer, læresalmer og så videre. Men det er utvilsomt lovprisningssalmene som er det bærende elementet i boken. Som helhet feirer og lovpriser diktene Israels Gud, som er med i alle gleder og sorger.

Salmenes bok er tema for gudstjenestene 2. og 9. oktober.